

СТ А Н О В И Щ Е

от

доц. д-р Дора Димитрова Терзиева, дм
ръководител на Катедра по клинична лаборатория,
Факултет по фармация, МУ-Пловдив

ОТНОСНО: конкурс за заемане на академична длъжност „Професор“ в област Висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, научна специалност „Клинична лаборатория“. Конкурсът е обявен в Държавен вестник, бр. 46/11.06.2019 г., за нуждите на Катедра „Клинична лаборатория, клинична имунология и алергология“, МУ Плевен

За участие в обявения конкурс е подала документи и е допусната от съответната комисия доц. д-р Аделаида Лазарова Русева, дм. Тя е единствен кандидат в конкурса.

1. **Кариерен профил на доц. д-р Аделаида Русева**

Доц. д-р Аделаида Русева завършва висше образование по специалността медицина във ВМИ Плевен през 1982 г. От 1983 г. е аспирант по клинична лаборатория, ВМИ Плевен, а от 1986 г. до 1996 г. е била последователно научен сътрудник III, II и I степен. През 1996 г. става главен асистент към ЦКЛ, ВМИ Плевен. От 1986 г. е доктор по медицина. Тя има призната специалност по клинична лаборатория от 1987 г., а през 2006 г. заема академичната длъжност „доцент“. От 2013 г. и към момента е Ръководител на катедрата по „Клинична лаборатория, клинична имунология и алергология“ към ФЗГ, МУ Плевен. Същевременно е и Началник на клиничната лаборатория към УМБАЛ „Д-р Г. Странски“ в гр. Плевен.

Доц. Русева има удостоверение за преминал курс „Основи на болничната икономика“, удостоверение за завършен курс „Актуални проблеми на медицинската педагогика“, сертификат за следдипломна квалификация по „Здравен мениджмънт“. Участвала е в краткосрочни курсове посветени на технологични новости в лабораторно-диагностичната практика в Монпелие, Франция (2003 г. и 2004 г.), в Брей, Ирландия (2004 г. и 2009 г.) и в Ню Касъл, Англия (2013 г.). Има представен сертификат от European Centre for Education and Training за B1 ниво на владеене на английски език (2008 г.).

Доц. Русева е член на Академичния съвет на МУ Плевен и на Факултетния съвет при Факултета по здравни грижи на МУ Плевен. Тя е член на Управителния съвет на Българското дружество по Клинична лаборатория и на Съюза на учените в България.

2. **Документация**

Представеният комплект документи е много добре подреден и съдържа необходимите данни за оценка на кандидата във връзка с обявения конкурс: автобиография, дипломи и свидетелства за академично развитие и владеене на английски език, удостоверения за компютърна грамотност, за участие в научноизследователски проекти и за учебна

натовареност, справка за съответствие с минималните национални изисквания, както и списък за публикационна активност и участие в научни форуми, цитатна справка и др.

3. Научно-изследователска дейност

В дисертационния труд, който доц. Русева е разработила, за присъждане на образователната и научна степен „кандидат на медицинските науки“ се разглеждат въпроси, свързани с осигуряване качеството на лабораторните резултати в хематологична лаборатория.

Доц. Русева е представила общо 50 научно-изследователски труда след заемане на академичната длъжност „доцент“. През 2018 г. тя е издала монография, която е посветена на един изключително актуален и значим социално-икономически и медицински проблем, свързан с лабораторните и клиничните аспекти на чернодробните биомаркери. Знае се, че броят на чернодробните заболявания нараства, като според данни на World Gastroenterology Organisation Global Guidelines, 2012, неалкохолната стеатозна болест и неалкохолният стеатохепатит заемат водещо място сред причините за чернодробно заболяване. Смята се, че около 20 % от пациентите със стеатохепатит развиват цироза до края на живота си. Към настоящия момент „златен стандарт“ за определяне степента на фибротичните изменения е биопсията. Все по-често обаче, се търсят неинвазивни маркери за оценка на тежестта на чернодробните заболявания. Една част от публикациите в чужди и в български списания, които са реферирани и индексирани в Scopus и Web of Science, също са свързани с проучване концентрациите на основни биомаркери и индекси при хроничен хепатит В и С и при чернодробна стеатоза, като в някои от тях доц. Русева е първи автор. Тя е част от авторския колектив, който за първи път в България определя референтни граници на някои директни и индиректни маркери за чернодробна цироза, като данните са публикувани в списание Clinical Laboratory 11+12/2017. В друга част от публикациите в реферирани и индексирани издания се изучава ролята на матриксните металопротеинази 2 и 9, ендотелин-1 и С-реактивен протеин при пациенти с артериална хипертония. Експериментални проучвания са посветени на изучаване на промените в активността на Cu/Zn SOD, липидния профил и аортната морфология при нормотензивни и хипертензивни плъхове. Изследвана е и серумната концентрация на матриксните металопротеинази 9 и 13 и на техните инхибитори като показатели за нарушена костна хомеостаза при 35 овариектомирани женски плъха в репродуктивна възраст. Общият брой на представените публикации в реферирани и индексирани издания е 12.

Доц. Русева има 37 публикации в чужди и български нереперирани списания с научно рецензиране. В тях е проучвана ролята на някои съвременни лабораторни биомаркери като хомоцистеин, цистатин С и др. при бъбречни увреждания; серумната активност на антиоксидантни ензими и маркери на оксидативен стрес при пациенти с артериална хипертония; изследвани са серумните концентрации на цинк, мед и селен и връзката им с анти-AGE антитела при пациенти с вегетативна полиневропатия на горните крайници; оценени са конвенционални рискови фактори (холестерол, триглицериди и др.) при пациенти със съчетание на миокарден инфаркт и мозъчен инсулт. В експериментални условия е изучаван ефекта на цинковата суплементация върху някои хематологични показатели при хипертензивни плъхове, промените в серумната активност на алкалната фосфатаза и металопротеиназа 9 при овариектомирани модели на остеопороза и др.

Доц. Русева има общо 39 участия в научни форуми, 15 от тях са представени на международни форуми в чужбина. Резюмета от съобщения, изнесени на международни форуми, са отпечатани в авторитетни чужди медицински списания: Eur Heart J 2006

(IF=7.286); Hypertension 2007 (IF=7.194); Hypertension 2008 (IF=7.368); Pediatr Nephrol 2015 (IF=2.338); J Clin Lipidol 2007, 2008.

Общият IF на списанията с публикации и резюмета е 41.92, като IF на списанията с публикации с пълен текст е 4.58.

Доц. Русева има общо 78 цитирания, от тях 30 са в чужди научни списания, 48 са в български източници.

4. Учебно-преподавателска дейност

Доц. д-р А. Русева има над 36 г. преподавателски стаж. Тя води лекционни курсове по клинична лаборатория на студенти по медицина III курс (БЕО и АЕО), на медицински сестри II курс, акушерки I курс, медицински лаборанти I курс и др. Според справката от МУ-Плевен, за периода 2015-2019 учебни години доц. Русева има общо 2568.3 часа учебна натовареност със студенти и докторанти. Има издаден учебник за студенти от специалността медицински лаборант.

Доц. д-р А. Русева е ръководител на специализацията на 5 лекари. Ръководени докторанти: 1 успешно защитил и 1 в процес на разработване на дисертационен труд.

Участва в държавни изпитни комисии, като от 2015 г. до сега е била 4 пъти член на комисия за държавен изпит на лекари по специалността „Клинична лаборатория“.

5. Диагностично-лечебна дейност

Като Началник на клиничната лаборатория на УМБАЛ „Д-р Г. Странски“, доц. Русева отговаря за цялостната организация на дейността на лабораторията, която извършва около 1000000 изследвания годишно.

6. Заключение

Представените документи във връзка с обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор“ за нуждите на МУ Плевен потвърждават изключително активното участие на доц. д-р А. Русева както в научно-изследователската и учебно-преподавателската дейност на катедрата, така и в лечебно-диагностична дейност на клиничната лаборатория. Научната ѝ продукция е достатъчна по обем и има не само теоретична, но и приложна стойност. Те показват нейното умение за работа в екип.

Считам, че дейността на доц. д-р А. Русева като изследовател и преподавател напълно отговаря на минималните национални изисквания, определени в ЗРАСРБ и в правилника за прилагането на ЗРАСРБ, и на задължителните изисквания на МУ Плевен за заемане на академичната длъжност „Професор“.

Въз основа на гореизложеното давам категорично *положително* становище за избора на доц. д-р Аделаида Лазарова Русева, дм за професор по клинична лаборатория за нуждите на МУ Плевен.

21. 08. 2019 г.

гр. Пловдив

Член на научно жури:.....

/доц. д-р Д. Терзиева, дм/

OPINION

from

Associate Professor Dora Dimitrova Terzieva, MD, PhD

Head of Department of Clinical Laboratory

Faculty of Pharmacy, Medical University-Plovdiv

Concerning: The competition for the appointment of an academic position “Professor” in the field of Higher Education 7. Healthcare and Sport, Professional Field 7. Medicine, Scientific Specialty “Clinical Laboratory”. The position was announced in the State Gazette, issue 46/11.06.2019, by the request of the Department of Clinical Laboratory, Clinical Immunology and Allergy, MU-Pleven.

Associate Professor Adelaida Lazarova Ruseva, MD, PhD, has applied for the position and has submitted the appropriate documentation. The documents have been admitted by the respective commission. Associate Professor Ruseva, MD, PhD, is the only candidate in this position.

1. Career Profile

Associate Professor A. Ruseva has graduated from the medical specialty at the Higher Medical Institute Pleven in 1982. Since 1983 she has been a graduate student at the Clinical Laboratory, and since 1986-1996 she has been a graduate of III, II and I degree. Since 1996 she has been a senior assistant to the central Clinical Laboratory, HMI-Pleven. Since 1986 she has been a Medical Doctor. She has had a recognized specialty in a clinical laboratory since 1987, and in 2006 she has hold the academic position “Associate Professor”. From 2013 to present she is the head of the Department of Clinical Laboratory, Immunology and Allergy, Faculty of Health Care, MU-Pleven. At the same time, she is also the head of the Clinical Laboratory at the “D-r G. Stransky” Hospital, UMHAT Pleven.

Associate Professor Ruseva has a certificate for attending the course “Fundamentals of the Hospital Economy”, completed the course “Current Problems of Medical Pedagogy” and a certificate of Postgraduate Qualification in “Health Management”. She has participated in short-term courses devoted to technological innovations in laboratory diagnostic practice in Montpellier, France, (2003; 2004), Bray, Ireland, (2004; 2009), New Castle, England, (2013). She has a Certificate for successfully completing the B1 Threshold level of English, (2008), and the Adults III class of the New Cambridge English course, (2000).

Associate Professor A. Ruseva is a member of the Academic Council of MU-Pleven and a member of the Faculty Council at the Faculty of Health Care, MU-Pleven. She is a member of the Board of Directors of the Bulgarian Society of Clinical Laboratory and of the Union of Scientists in Bulgaria.

2. Documentation

The dossier she has presented is very well arranged and contains the necessary data to evaluate Associate Professor Ruseva for the appointment: her autobiography, degrees, diplomas, and certificates, her fluency in English, computer literacy, participation in various research projects, a list of her publications and other accomplishments.

3. Research Activity

The dissertation work, which Associate Professor Ruseva developed, deals with questions related to the quality control of results in a hematology laboratory. She has presented a total of 50 scientific papers after taking the academic position "Associate Professor". In 2018 she has issued a monograph devoted to an extremely relevant and significant socio-economic and medical aspects of liver biomarkers. It is known that the number of liver diseases is rising, according to data from the WHO nonalcoholic steatosis and nonalcoholic steatohepatitis take the lead among the causes of liver disease. It is estimated that about 20 % of patients with steatohepatitis develop cirrhosis for the rest of their lives. At present, the "gold standard" for determining the degree of fibrotic changes is the biopsy. However, non-invasive markers are used to assess the severity of liver disease. Some of the publications in foreign and Bulgarian journals, referenced and indexed in Scopus and Web of Science, are also related to the study of the concentrations of major biomarkers and indices in liver diseases. In some of them Associate Professor Ruseva is the first author. She is part of the authors team, which for the first time in Bulgaria builds reference ranges of some direct and indirect markers for liver cirrhosis, and the data being published in the journal "Clinical Laboratory" 11+12/2017. In another part of the publications in referenced and indexed editions, the role of matrix metalloproteinase 2 and 9, endothelin-1 and CRP in patients with arterial hypertension is studied. Experimental studies are devoted to studying changes in Cu/Zn SOD activity, lipid profile and aortic morphology in normotensive and hypertensive rats. The serum concentrations of matrix metalloproteinase 9 and 13 and their inhibitors were investigated as indicators of impaired bone homeostasis in 35 ovariectomized female rats of reproductive age. The total number of publications in referenced and indexed editions is 12.

Associate Professor Ruseva has 37 publications in foreign and Bulgarian non-referenced journals with scientific review. In the publications she evaluates the role of some modern biomarkers such as homocysteine, cystatin C and others in kidney diseases; the serum activity of antioxidant enzymes and markers of oxidative stress in patients with arterial hypertension; zinc, copper and selenium concentrations and their relationship to anti-AGE antibodies in patients with vegetative polyneuropathy of the upper limbs; conventional risk factors in patients with combination myocardial infarction with stroke. In experimental conditions, the effect of zinc supplementation on some hematological parameters was studied in hypertensive rats as well as in serum alkaline phosphatase activity and metalloproteinase 9 in ovariectomized osteoporosis models.

Associate Professor Ruseva has participated in 39 scientific forums, 15 of them presented at international forums abroad. Summaries of the messages delivered to international forums are printed in authoritative foreign medical journals: *Eur Heart J* 2006 (IF=7.286); *Hypertension* 2007 (IF=7.194); *Hypertension* 2008 (IF=7.368); *Pediatr Nephrol* 2015 (IF=2.338); *J Clin Lipidol* 2007, 2008.

The total impact factor of magazines with publications and abstracts is 41.92, with the IF of full-time publications being 4.58.

Associate Professor Ruseva has a total of 78 citations, of which 30 are in foreign scientific journals, 48 are in Bulgarian sources.

4. Teaching Activity

Associate Professor Ruseva has more than thirty-six (36) years teaching experience. She presents lectured courses at the Clinical Laboratory for medical students, nurses, midwives and medical laboratory assistants. According to the report from MU-Pleven, for the school years 2015 – 2019, Associate Professor Ruseva has a total of 2568.3 hours with undergraduate

and graduate students. She wrote the textbook for the “Medical Laboratory Assistant” specialty course.

She is the advisor for the specialization of five doctors. Projected PhD students: one successfully defended and one in the process of developing their dissertation.

She participates in State Examination Commission. From 2015, she has been a member of the State Examination Commission for Doctors in the specialty “Clinical Laboratory” four (4) times.

5. Diagnostic and Therapeutic Activity

As the head of the Central Clinical Laboratory of the University Hospital, Associate Professor Ruseva is responsible for the overall organization of the laboratory, which carries out about 1,000,000 analyses per year.

6. Conclusion

The documentation presented to the MU-Pleven, for the position of “Professor”, validates the participation of Associate Professor Ruseva in both the research and teaching activities of the Department and the diagnostic aspects of the Clinical Laboratory. The laboratory’s scientific output is sufficient in volume and has not only theoretical but also applied value. Both aspects show her medical and professional expertise. The documents show her teamwork skills.

It is my opinion that the accomplishments of Associate Professor Ruseva as a researcher and lecturer not only meet but, exceed the minimum national requirements laid down in the Law for the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, and in the Regulations for its implementation, as well as the mandatory requirements of the MU-Pleven, for being appointed to the post of academic “Professor”.

On this basis, ***I highly recommend*** Associate Professor Adelaida Lazarova Ruseva, MD, PhD, for appointment to the position of academic “Professor” for the Clinical Laboratory of the Medical University of Pleven.

21. 08. 2019

Plovdiv

Member of Scientific Jury:.....

/Associate Professor D. Terzieva, MD, PhD/